

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 434/2023-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **URBAN GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o.**, advokátskej kancelárie, Havlíčkova 16, Bratislava, IČO 47 244 895, zastúpenej advokátom JUDr. Tomášom Sisákom, Havlíčkova 16, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Bratislava I (teraz Mestského súdu Bratislava IV) v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 65/2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 15. februára 2023 a doplnenou 17. apríla 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj práva vlastníť majetok a pokojne ho užívať podľa čl. 20 ústavy, čl. 11 listiny a čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Okresného súdu Bratislava I (teraz Mestského súdu Bratislava IV) (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní označenom v záhlaví tohto uznesenia. Súčasne navrhuje, aby ústavný súd prikázal konať okresnému súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 65/2020 (ďalej len „napadnuté konanie“) bez zbytočných prietáhov, priznal jej primerané finančné zadosťučinenie v sume 2 800 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa návrhom doručeným okresnému súdu 14. decembra 2020 domáhala vydania európskeho platobného rozkazu, ktorým by súd zaviazal žalovaného zaplatiť jej sumu 6 699,12 eur s príslušenstvom za ňou poskytnuté právne služby. Okresný súd vydal 9. apríla 2021 európsky platobný rozkaz,

proti ktorému podal žalovaný 27. júla 2021 odpor. Okresný súd následne uznesením z 20. septembra 2021 zrušil európsky platobný rozkaz v plnom rozsahu a uznesením z 11. novembra 2021 (doručeným právnenému zástupcovi sťažovateľky 28. januára 2022) vyzval sťažovateľku na vyjadrenie sa k vyjadreniu žalovaného. Na túto výzvu sťažovateľka reagovala podaním z 11. februára 2022.

3. Sťažovateľka uvádza, že okresný súd je vo veci absolútne nečinný, dosiaľ nebolo uskutočnené žiadne pojednávanie. V dôsledku nečinnosti okresného súdu podala 25. októbra 2022 súdu urgenciu, v ktorej tvrdila aj tú skutočnosť, že odpor podaný žalovaným nie je autorizovaný podľa osobitného predpisu, keďže nie je elektronicky podpísaný.

4. Ústavný súd v súčinnosti s Mestským súdom Bratislava IV zistil, že aktuálne v napadnutom konaní nie je určený termín pojednávania.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka poukazuje na to, že k porušeniu ňou označených základných práv došlo v dôsledku nesústredenej, neefektívnej a zjavne pomalej činnosti okresného súdu v napadnutom konaní, keďže po 2 rokoch a 4 mesiacoch (ku dňu doručenia doplnenia ústavnej sťažnosti, pozn.) nie je vec ani neprávoplatne ukončená pred súdom prvej inštancie, ani nie je vo veci nariadený termín pojednávania, resp. vyznačená právoplatnosť súdom vydaného európskeho platobného rozkazu. Podľa sťažovateľky nejde o právne ani fakticky zložitú vec, v konaní je aktívnou sporovou stranou a nespôsobuje zbytočné prieťahy. Je presvedčená, že postup súdu, najmä jeho nečinnosť, ako aj opakovaná zmena v osobe zákonného sudcu spôsobili zbytočné prieťahy v konaní. Argumentuje, že ide o pre ňu dôležité konanie, v ktorom si uplatňuje odmenu za už poskytnuté právne služby, pričom žalovaná suma nie je zanedbateľnou čiastkou. Tvrdí, že neodstránením jej právnej neistoty je priamo porušované aj jej právo vlastniť majetok a pokojne ho užívať.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou podanej ústavnej sťažnosti je sťažovateľkou tvrdené porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a práva na prerokovanie jej záležitosti v primeranej lehote postupom okresného súdu v napadnutom konaní o zaplatenie odmeny za poskytnuté právne služby. V nadväznosti na pretrvávajúci stav právnej neistoty namieta aj porušenie základného práva vlastniť majetok a práva pokojne ho užívať.

7. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 38 ods. 2 listiny osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 302/2020).

9. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 22/2016) spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02).

10. Z hľadiska právnej a faktickej zložitosti možno konštatovať, že nejde o vec vymykajúcu sa bežnej rozhodovacej agende, ide o bežný spor medzi dvomi subjektmi o zaplatenie dlžnej sumy, teda možno konštatovať, že povaha veci a jej význam pre sťažovateľku nespádajú k typom konania, v ktorých súd musí konať obzvlášť starostlivo a promptly (ako to je napríklad v prípade pracovnoprávných sporov alebo v konaniach vo veci starostlivosti súdu o maloletých). Pozornosti ústavného súdu neušlo, že ide o vec s cudzím prvkom (žalovaný je cudzí štátny príslušník, pozn.), čo objektívne mohlo prispieť k predĺženiu konania.

11. Rovnako sa ústavnému súdu nejaví, že by k vzniku zbytočných prietáhov v konaní prispelo správanie sťažovateľky, ktorá navyše svoju vec urgovala.

12. Pokiaľ ide o samotný postup okresného súdu v napadnutom konaní, ten nemožno hodnotiť ako úplne optimálny. Sťažovateľka podala návrh na vydanie európskeho platobného rozkazu 14. decembra 2020, ktorý súd vydal 9. apríla 2021, ale na základe žalovaným podaného odporu bol v septembri 2021 zrušený. Po vykonaní nevyhnutných procesných úkonov (zaslanie vyjadrenia žalovaného na vyjadrenie sťažovateľke) zostal okresný súd od 11. februára 2022 nečinný, čo predstavuje obdobie jedného roka a šiestich mesiacov (v čase rozhodovania ústavného súdu, pozn.). Pojednávanie vo veci sa dosiaľ neuskutočnilo.

13. Z uvedeného je zrejmé, že postup okresného súdu nemožno síce označiť za celkom plynulý, avšak na druhej strane ani ako absolútne nečinný, navyše je potrebné vziať do úvahy aj to, že podstatná časť konania spadala do obdobia pandémie ochorenia COVID-19 (trvajúcej od marca 2020 do februára 2022, keď došlo k ukončeniu núdzového stavu), pričom z hľadiska predmetu sporu nešlo o taký typ konania, ktorý v období pandémie mal byť uprednostňovaný.

14. Pandémia ochorenia COVID-19 môže byť dôvodom nečinnosti, avšak v rámci ojedinelej nečinnosti trvajúcej kratší čas aj s prihliadnutím na predmet konania a jeho význam pre sťažovateľa (IV. ÚS 266/2022) obmedzenia, ktoré si vyžiadala pandémia COVID-19, môžu mať nepriaznivý vplyv na vybavovanie vecí vnútroštátnymi súdmi, hoci to v zásade nemôže zbaviť štát všetkej zodpovednosti za nadmernú dĺžku predmetného konania (sťažnosť vo veci Q a R proti Slovinsku, č. 19938/20, rozhodnutie ESLP z 8. 2. 2022, bod 80) (m. m. IV. ÚS 162/2023).

15. Na druhej strane ústavný súd zdôrazňuje aj skutočnosť, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci

bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 61/03, III. ÚS 372/09). Pojem zbytočné prietahy obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach judikoval, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01, II. ÚS 600/2017, III. ÚS 638/2017). Ústavný súd už tiež vyslovil, že zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo uvažovať o zbytočných prietahoch (napr. IV. ÚS 343/04, III. ÚS 59/05).

16. Po preskúmaní postupu okresného súdu ústavný súd konštatuje, že v jeho dôsledku vznikol určitý prietah v konaní, avšak tento prietah v okolnostiach danej veci nedosahuje takú ústavnoprávne relevantnú intenzitu, ktorá by ústavnému súdu umožňovala po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie dospieť k záveru o porušení označených práv sťažovateľky.

17. Zohľadňujúc, že časť napadnutého konania spadala do obdobia pandémie ochorenia COVID-19, prihliadnuc na plynulý postup okresného súdu po podaní návrhu sťažovateľky až do februára 2022, ako aj celkovú doterajšiu dobu napadnutého konania (dva a pol roka, pozn.), ústavný súd konštatuje, že uvedené nie je nezlučiteľné s garanciami obsiahnutými v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. K takémuto záveru dospel ústavný súd aj s prihliadnutím na rozhodovacia prax a judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva v obdobných veciach, podľa ktorej dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

18. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie. K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (napr. I. ÚS 358/2019, I. ÚS 85/2021).

19. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd uzatvára, že zatiaľ nezistil dôvody, ktoré by zakladali možnosť vyslovenia porušenia sťažovateľkou namietaného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, a preto pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

20. V súvislosti s namietaným porušením aj základného práva podľa čl. 20 ústavy, čl. 11 listiny a práva zaručeného v čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd uvádza, že o prípadnom porušení označených práv by bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením. Táto súvzťažnosť vyplýva z previazanosti posúdenia ústavnej udržateľnosti postupu všeobecného súdu v napadnutom konaní s predmetom jeho rozhodovania, ktorým je majetkové právo. Pretože ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi postupom okresného súdu v napadnutom konaní a porušením základného práva sťažovateľky zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru, neprichádzala do úvahy ani príčinná súvislosť s namietaným porušením základných práv sťažovateľky zaručených v čl. 20 ústavy, čl. 11 listiny a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, a vzhľadom na to ústavný súd aj túto časť ústavnej sťažnosti odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

21. Z dôvodu odmietnutia ústavnej sťažnosti ako celku bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky obsiahnutých v petite jej ústavnej sťažnosti, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

22. V závere ústavný súd poukazuje na to, že právna neistota sťažovateľky bude odstránená až právoplatným skončením veci, a dopĺňa, že ak by ďalší priebeh konania signalizoval vznik prietrahov, toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni sťažovateľke, aby po splnení všetkých zákonných podmienok predložila ústavnému súdu novú ústavnú sťažnosť.

23. S účinnosťou od 1. júna 2023 nastali viaceré zmeny v organizácii všeobecných súdov, ich príslušnosti a obvodov (tzv. nová súdna mapa). Podľa § 18n ods. 2 písm. d) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov prechádza od 1. júna 2023 výkon súdnictva v ostatných veciach z Okresného súdu Bratislava I na Mestský súd Bratislava IV.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 15. augusta 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu